

Osnovna moralna teologija 2005/2006

Vprašanja za kolokvij

Na kolokviju boste izbrali list, na katerem bodo tri izmed spodaj navedenih vprašanj (odgovarjate na dve vprašanji, ki ju izberete) ter dva pojma, ki ju je potrebno zelo na kratko razložiti.

1. del: Vprašanja iz predavanj:

1. Moralna izkušnja, značilnosti moralne izkušnje
2. Moralna teologija: odnos med teološko in filozofsko etiko, vprašanje terminologije – etika ali morala
3. Materialni in formalni objekt moralne teologije, osnovna in posebna moralna teologija, dialoška struktura moralne teologije
4. Vzroki za krizo moralne teologije znotraj Cerkve, koncilna prenova
5. Vprašanje pristojnosti Cerkvenega učiteljstva, predvsem v povezavi z encikliko *Humanae Vitae*
6. Filozofski elementi krize morale: sekularizacija, relativizem
7. Problem etičnega pluralizma, novost etičnega pluralizma danes
8. Specifičnost moralne resnice, pogled Tomaža Akvinskega
9. Etika diskurza, kritika etike diskurza
10. Dva vira moralnosti
11. Interdisciplinarnost moralne teologije: dialog s humanimi vedami
12. Mesto moralne teologije znotraj teoloških disciplin
13. Znanstvenost moralne teologije, metoda moralne teologije

14. Vprašanje posebnosti krščanske etike
15. Moralna avtonomija v kontekstu vere
16. Verska etika
17. Poskus preseganja napetosti med moralno avtonomijo in versko etiko
18. Kristus kot edina resnica človeka, kristološka antropologija

19. Povezava med Biblijo in etiko
20. Vloga Svetega pisma v moralni teologiji (zgodovinski pregled)
21. Pravilna uporaba Svetega pisma v moralni teologiji
22. Etos SZ: polnomadski etos
23. Etos SZ: izhod iz Egipta, zaveza na Sinaju
24. Dekalog: dvojni zapis, razlike med zapovedmi, razlike v oštevilčenju, uporaba dekaloga v zgodovini moralne teologije
25. Etos SZ: čas od naselitve do kraljestva
26. Etos SZ: obdobje kraljestva
27. Povzetek SZ etosa: dialoška etika, solidarnost z naravo, družbena pravičnost
28. Etos NZ: kontinuiteta s SZ in novost
29. Etika Božjega kraljestva: blagri, razlika med dekalogom in blagri, antiteze, nova zapoved
30. Božje kraljestvo v osebi Jezusa Kristusa: srečanje z Zahejem
31. Aktualnost etike Nove zaveze

32. Zgodovina moralne teologije: obdobje patristike – odnos med evangelijem in helenistično kulturo, naravni zakon kot most med pogansko kulturo in krščanstvom, pomen Avguščina za moralno teologijo
33. Zgodovina moralne teologije: Tomistična etika – nominalizem
34. Značilnosti posttridentinske moralne teologije
35. Prenova moralne teologije: reformni tokovi v 19. stoletju in pokoncilska prenova

36. Pojem narave: narava kot empirična danost, naravo kot kozmos, narava kot etična normativnost
37. Razlika med platonskim in aristotelskim pojmovanjem narave
38. Stoično pojmovanje narave
39. Patristični pogled na naravni zakon
40. Osnovne poteze naravnega moralnega zakona
41. Kritično sprejemanje naravnega zakona v sodobni moralni teologiji (Šuštar)

2. del: Pojmi

antropologija	metaetika
avtonomna morala	moralni relativizem
berit (zaveza)	naturalistična zmota
Božji zakon	osnovna moralna teologija
dekalog	posebna moralna teologija
etika	pozitivizem
etos	princip inkarnacije
fundamentalizem	Rehabovci
hermenevtika	sekularizacija
Humanae Vitae	Sijaj resnice
konsenz	svetovni etos
kozmoцентриčnost	talionsko načelo
kulturni relativizem	teocentričnost
legalizem	teonomna avtonomija
manualistika	zlato pravilo

Vprašanja za izpit

Kdor je opravil kolokvij iz prvega semestra, pri izpitu odgovarja samo snov drugega semestra.

Naravni moralni zakon

1. Pojmovanje naravnega moralnega zakona pri Tomažu Akvinskem
2. Trojni red naravnih nagnjenj pri Tomažu Akvinskem
3. Cerkevno učiteljstvo in naravni zakon
4. Univerzalnost naravnega moralnega zakona
5. Nespremenljivost/zgodovinskost naravnega moralnega zakona
6. Hermenevtična razlaga naravnega moralnega zakona

Vest

7. Človek – bitje med pogojenostjo in svobodo
8. Ravni vesti
9. Teološki pogled na vest
10. Vpliv grške miselnosti na pojmovanje vesti (synedesis)
11. Stara zaveza: pojem srca
12. Pavlovo pojmovanje vesti
13. Avguštinovo pojmovanje vesti (vox Dei)
14. Tomaževo pojmovanje vesti
15. Vprašanje zmotne vesti
16. Pojmovanje vesti pri J. H. Newmanu
17. Pojmovanje vesti v KKC in *Veritatis Splendor*
18. Kohlberg: predkonvencionalna raven moralne zavesti
19. Kohlberg: konvencionalna raven moralne zavesti
20. Kohlberg: postkonvencionalna raven moralne zavesti
21. Psihopatologija vesti (rigorizem, laksizem, farizejstvo, skrupul)
22. Vest in cerkveno učiteljstvo
23. Avtoriteta cerkvenega učiteljstva na moralnem področju
24. Epikeja
25. Dvom vesti in moralni sistemi

Moralna odločitev posameznika

26. Actus humanus –actus hominis
27. Viri moralnosti (predmet, namen, okoliščine)
28. Pojmovanje svobode (svoboda izbire, temeljna svoboda)
29. Temeljna odločitev kot transcendentalna odločitev osebe o sebi
30. Povezava med temeljno odločitvijo in posameznimi dejanji
31. Stalnost temeljne odločitve in vprašanje smrtnega greha
32. Temeljna odločitev v okrožnici *Veritatis Splendor*
33. Življenjska odločitev kot konkretizacija temeljne odločitve

34. Predzgodovina življenjske odločitve in vprašanje svobode (zrelost)
35. Življenjska odločitev kot korak v neznano – odgovornost za uspeh življenjske odločitve
36. Življenjski stan in vprašanje krize življenjske odločitve
37. Vrnitev etike kreposti (razlogi), opredelitev kreposti
38. Kardinalne kreposti: razumnost, pravičnost, srčnost, zmernost
39. Teološke kreposti: vera, upanje, ljubezen
40. Kompleksnost posamezne moralne odločitve (finis operis – finis operantis)
41. Razloži: Cilj ne posvečuje sredstev
42. Intrinsece malum, dejanje z dvojnimi učinkom

Moralne norme

43. Vloga norm v moralnem življenju
44. Prvi princip – Soprincipi – Konkretno ravnanje
45. Izvor in utemeljitev norm
46. Zgodovinska norma
47. Odnos med pravno in moralno normo

Greh in spreobrnjenje

48. Pojmovanje greha v Svetem pismu
49. Teža greha: smrtni greh/mali greh
50. Teološki pogled na greh
51. Strukture greha
52. Primer strukturnega greha: David (2 Sam 11-12)
53. Spreobrnjenje kot način krščanskega življenja
54. Primer spreobrnjenja: apostol Peter

Pojmi

večni zakon
 naravno nagnjenje (inclinatio naturalis)
 »ut in pluribus«
 prvi princip moralnosti
 syneidesis
 synthesis
 izvorna vest
 situacijska vest
 zmedena vest
 tuciorizem
 laksizem
 probabilizem
 zmotna vest
 skrupul
 učenje »ex cathedra«
 actus humanus
 actus hominis
 viri moralnosti
 intrinsece malum
 kazuistika

optio fundamentalis
smrtni greh
življenjska odločitev
krepost
finis operis
finis operantis
intrinsece malum
teleologija
deontologija
prvi princip moralnosti
kategorični imperativ
hamartia
metanoia
veliki greh
mali greh
strukture greha